

#ZeroWasteCities

Calatafimi Segesta lugu

Sitsiilia omavalitsus Calatafimi Segesta võib küll olla väike, kuid see on üks Euroopa parimaid näiteid sellest, kuidas saare omavalitsus saab rakendada tõhusalt jäätmeteta majandamise strateegiat, keskendudes samal ajal ka kohaliku kogukonna elu parandamisele.

Hoolimata suurest turistide hulgast igal aastal ja tiheda asutustega ajaloolisest keskusest, saavutas Calatafimi Segesta 2022. aastal 85% jäätmete liigiti kogumise määra ning tekitas vaid 88 kg segaolmejäätmeid inimese kohta.

Omavalitsus saavutas need muljetavaldavad tulemused jäätmeteta majandamise ehk Zero Waste strateegia abil. Erilist rõhku pandi jäätmete uksest-uksele kogumisele ja biojäätmete eraldi kogumisele, ning pakkudes lisaks boonuseid neile elanikele, kes kompostisid biojäätmeid ise.

CALATAFIMI SEGESTA

Calatafimi Segesta on oma-valitsus, kus elab veidi üle 6000 inimese ning mis asub Trapani piirkonnas. Kohalik majandus tugineb peamiselt põllumajandusele, kuid piirkonna rikkalik aja-

lugu, mis ulatub tagasi araablaste, elüümlaste (Lääne-Sitsiilia muinaskultuur) ja Rooma aegadesse, meelitab igal aastal, eriti suvel, regulaarselt rohkelt turiste.

AJALUGU

2011. aastal võttis Calatafimi Segesta omavalitsus vastu otsuse, milles sätestati **“Zero Waste protokoll”**, alustades teekonda keskkonnahoidliku jäätmekäitluse suunas. Trapani Zero Waste ühing võttis ühendust keskkonnainõunikuga ning pärast mitmeid kohtumisi ja isegi reisi Capannorisse, mis on Itaalia esimene jäätmeteta majandav omavalitsus, otsustas Calatafimi Segesta ka sellele teele asuda.

Kahjuks on see piirkond aastate jooksul olnud jäätmete soojuskäitluse ettevõtjate huvi keskpunktis.

Kodanikud ja keskkonnäühendused on aastaid edukalt selliste algatuste vastu võidelnud. Näiteks 2014. aastal, kui tehti ettepanek ehitada esimene gaasistamisprojekt 120 hektari suurusele alale Calatafimi Segestas. Umbes neli aastat hiljem, tänu allkirjade kogumisele ja kodanike mobiiliseerimisele, õnnestus projekt peatada.

Pilt 1: Demonstratsioon põletustehase vastu

KONTEKST

2003. aastal tegi toonane Sitsiilia kuberner ettepaneku ehitada saarele neli põletustehast, lähtudes ideest, et see lahendaks saarel tekkiva olme-jäätmete probleemi.

Põletustehase projekt leidis tugevat vastuseisu kodanikeühenduste, keskkonnaaktivistide ja teiste organisatsioonide poolt. Peamisteks murekohtadeks olid vastaste hinnangul põletamise negatiivne mõju inimeste tervisele ja keskkonnale. Lisaks tõid kodanikud esile, et plaan takistaks jäätmetekke vähendamistegevuste juurdumist, nagu ringlussevõtu ja kompostimise suurendamine vastavalt Euroopa Liidu direktiividele. Samuti väljendati muret tehase ehitamiseks läbiviidava hankeprotsessi läbipaistvuse ja tõhususe osas.

Tänu tugevatele protestidele ja projektiga seotud kohtulikele uurimistele **jäid neli kavandatud põletustehast ehitamata.** Otsus põletustehaseid Sitsiilias mitte ehitada oli suur võit kõigile keskkonnaaktivistidele ja see näitas, kui oluline on aktiivne osalemine keskkonnapoliitika kujundamises.

Jäätmete suure koguse probleem Sitsiilias jäi aga järgnevate aastate suurimaks väljakutseks, mille lahendamiseks loodi mitmesuguseid alternatiivseid lahendusi ja algatusi. Tegelikult pole põletamise ega muude soojuskäitlusprojektide oht Sitsiilias aastate jooksul kuhugi kadunud. Näiteks on praegune kuberner avaldanud Itaalia valitsusele soovi saada erivolitusi selliste tehaseprojektide elluviimiseks.

Mitmed omavalitsused Sitsiilias on näidanud, et heade jäätmekäitlustavade rakendamine võib viia positiivsete tulemusteni, **tõestades, et jäätmete põletamisele on olemas jätkusuutlikumad alternatiivid.** Üks positiivsemaid näiteid kogu Lõuna-Euroopa piirkonnas on Sitsiilia omavalitsus Calatafimi Segesta.

Nende edulugu tõestab, et kohalike omavalitsuste, jäätmeveofirmade ja eelkõige kohalike elanike järjepidevate jõupingutustega on võimalik saavutada märkimisväärseid tulemusi jäätmete liigiti kogumises, keskkonnahoidlikus jäätmekäitluses ja töökohtade loomises.

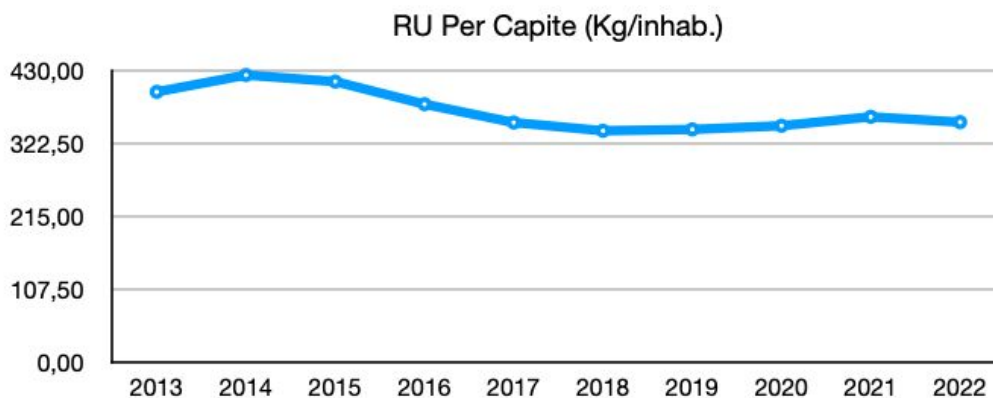
TULEMUSED

Jäätmete kogumise ja transpordi teenus on usaldatud ettevõttele [AGESP](#).

Omaavalitsuse olmejäätmete teke tonnides Calatafimi Segestas (2013–2022)

2022. aastal koguti kokku 2163,447 tonni omaavalitsuse jäätmeid (nii liigiti kogutud kui ka segaolmejäätmeid). Nagu graafik näitab, on vaatlusalusel perioodil, aastatel 2013–2022, jäätmetekke kogumaht viimastel aastatel vähenenud. See võib viidata jäätmekäitluspraktikate paranemisele ja kohaliku kogukonna suurenenud keskkonnateadlikkusele.

Olmejäätmete teke inimese kohta kilodes (2013-2022)

Elaniku kohta arvestatud omavalitsuse olmejäätmete tekke näitab aastate jooksul vähenemist, kuigi aastatel 2020–2021 toimus kerge tõus 347,84 kilolt elaniku kohta 360,95 kiloni, mis tähendab 3,8% kasvu. 2022. aastal vähenes näitaja veidi, jõudes 353,1 kiloni elaniku kohta.

Calatafimi Segesta omavalitsuses on kõigile peamise linnakeskuse leibkondadele ja ärikasutajatele kättesaadav jäätmete ükselt-uksele veeteenus. Keskusest väljaspool asuvaid elanikke ja ärikasutajaid teenindatakse osaliselt ükselt-uksele teenusega, ülejäänud kasutajad (umbes 100 kasutajat) kasutavad ökosaares teenust.

Liigiti kogutavad jäätmeliigid hõlmavad erinevaid jäätme fraktsioone, sealhulgas biojäätmeid, paberit, klaasi, plasti, mähkmeid, rehve, kasutuselt kõrvaldatud sõidukeid, rõivaid, elektri- ja elektroonikajäätmeid, õlisid ja rasvu, ravimeid, patareisid ja akusid, puitu, metalle, aiaprahti ja suurjäätmeid. Omavalitsus pakub ka tellitavat jäätmeveoteenust, mille raames saavad elanikud vajadusel küsida suurjäätmete (nt mööbel), elektroonika või aiapäätmete (lehed, hein jne) ära vedu ilma lisatasuta.

Liigiti kogumise andmed aastatel 2013–2023*

Aasta	Rahvaarv	Liigiti kogutud jäätmed tonnides	Liigiti kogutud jäätmete % kogumahust	Liigiti kogumine (kg/elaniku kohta)
2013	6.808	1.157,86	42,77	170,07
2014	6.792	1.273,71	44,4	187,53
2015	6.712	1.224,71	44,2	182,46
2016	6.616	1.274,67	50,76	192,66
2017	6.537	1.296,27	56,26	198,3
2018	6.471	1.482,17	67,29	229,05
2019	6.376	1.448,34	66,34	227,15
2020	6.288	1.506,56	68,88	239,59
2021	6.196	1.667,61	74,69	269,14
2022	6.133	-	75,00	-
2023*	6.146	-	85,74	-

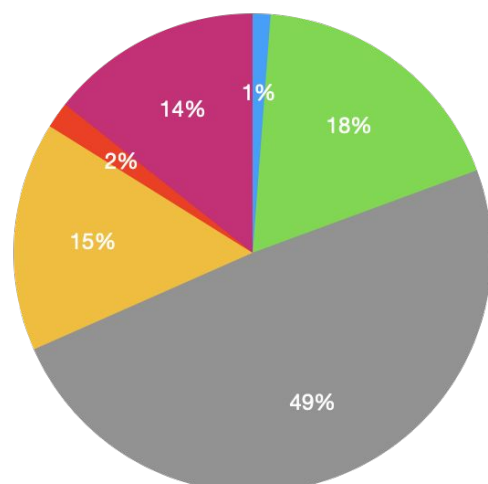
* 2023 | poolaasta

Peamiste jäätmefraktsioonide liigiti kogumise kogused 2013-2023 (kilodes)

Aasta	Suur- jätmed	Paber ja papp pakend	Biojät- med	Puit	Metall	Plast- pakend	Elekt- roonika	Tekstiil	Klaas
2013	-	86.500	1.058.380	2.750	160	-	-	4.980	-
2014	-	206.070	864.570	5.370	200	74.190	-	6.840	11.270
2015	-	257.790	735.610	5.160	-	93.410	610	480	11.990
2016	8.790	226.980	796.060	12.540	1920	92.410	-	2.780	131.030
2017	7.680	240.360	752.620	6.880	1.930	110.630	13.045	13.550	148700
2018	11.110	285.990	805.270	12.160	1.800	168.010	8.470	8.960	179.300
2019	10.750	299.260	689.410	12.230	2.780	207.110	22.690	-	203.030
2020	10.390	283.420	785.100	9.860	3.530	206.000	25.740	1.400	179.600
2021	13.970	300.300	853.530	11.060	3.330	233.040	27.190	21.555	201.720
2022	18.290	275.820	742.920	16.110	4.803	234.900	26.920	24.300	217.660
2023	13.840	143.920	383.680	3.830	-	123.020	12.500	23.140	110.780

● Mixed Bulky waste ● Paper&Cardboard ● Organic fraction ● Plastic
● WEEE ● Glass

**Liigiti kogumise %
materjalifraktsiooni järgi, 2022
(Jaotus kaalu alusel)**

Biojätmed pärinevad oma-avalitsuses köökides ja söökladest, aia- ja pargihooldusest, turgudelt ning biolagunevatest jäätmetest, mis on suunatud kodukompostimiseks. Kodukompostimine on olnud mõnekümne kasutaja seas levinud praktika alates 2020. aastast. Tänu omaavalitsuse statuudile on võimalik saada 20€ suurust soodustust inimese kohta, maksimaalselt kokku 60€ perekonna kohta.

Kodukompostimise kogused:

- 2020: 8219 kg
- 2021: 14 160 kg
- 2022: 14 000 kg
- 2023 (esimesed 6 kuud): 7080 kg

Andmed kodukompostimise kohta põhinevad ametlikult programmi registreerunud kasutajatel, kokku 63 leibkonda. Arvutused lähtuvad hinnangust, kui palju biojätmeid tekitab keskmine leibkond. Seejärel arvutatakse jäätmete kogus, mida ei toimetata kompostimiskeskusesse, lähtudes programmis osalevate leibkondade arvust.

Aiajätmeid kogutakse alates 2020. aastast ülejäänud biojätmetest eraldi. 2021. aastal koguti 28 tonni aiajätmeid ning 2023. aasta esimese kuue kuu jooksul 11 tonni.

Pilt 2: Omaavalitsuse jäätmejaam

Kompostimiskeskuse arendamine on lõppjärgus ja ootab nüüd avalikku rahastust, et projekt saaks ellu viidud. Väljatöötatud mudel on aeroobne käitlustehas, mis suudab töödelda 36 000 tonni biojätmeid ja toota kõrgekvaliteedilist komposti. Omavalitsus taotleb lisaks täiendavat rahastust, et rajada tehasesse ka anaeroobne käitlusvõimekus, mis suurendaks üldist mahutavust 90 000 tonnini ja võimaldaks biojätmetest toota biogaasi.

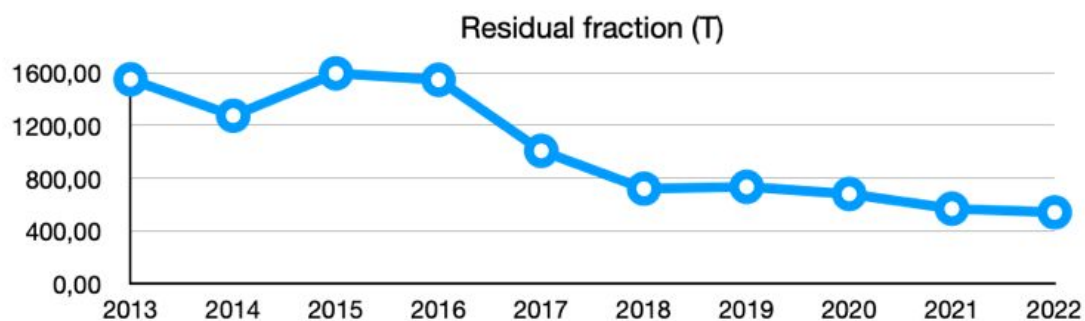
Kompostimiskeskuse loomisel saaks tööd umbes 10 inimest, samal ajal kui anaeroobse käitlustehase lisandumisel lisanduks veel 10–12 töökohta.

Segaolmejätmed

Calatafimi Segestas kasutatav süsteem on viimastel aastatel tõestanud end kui teedrajav näide sellest, kuidas panna tugev alus jäätmetekke vähendamisele. Keeldudes rajamast uusi jäätmepõletusjaamu, on omavalitsus saanud keskenduda kodanike toetamisele jäätmete korrektses liigiti kogumises ja jäätmete ringlussevõtule.

Selle tulemusena on segaolmejätmete teke märkimisväärselt vähenenud, langedes alates 2013. aastast rohkem 1000 tonni aastas – ligikaudu 2/3 vähem.

Aasta	Segaolmejätmete kogumaht tonnides	Kg/elaniku kohta
2013	1549,54	226
2014	1273,71	187
2015	1595,26	234
2016	1546,08	230
2017	1007,87	152
2018	720,53	110
2019	734,76	113
2020	680,64	106
2021	565,34	90
2022	541,06	88

Kohalikud andmed näitavad märkimisväärset kasvu tekstiili- jäätmete liigiti kogumises – 2020. aasta 1,4 tonnilt tõusis see 2021. aastaks 21,55 tonnini, mis tähendab 1439,64% kasvu. Kuigi on kiiduväärt, et rohkem tekstiile kogutakse eraldi, jääb probleemiks asjaolu, et enamikku tekstiile ei saa ringlusse võtta.

Omavalitsus on märkinud, et selle jäätmeliigi tõhusaks haldamiseks on vaja rakendada konkreetseid meetmeid, näiteks korduskasutusprogrammide laiendamist või heategevusorganisatsioonide kaasamist. Uue korduskasutuskeskuse loomisega, mis on spetsialiseerunud tekstiilidele, usutakse, et tekstiilide korduskasutuses on võimalik saavutada märkimisväärsed edusamme.

Jäätmesüsteemi kulud

Calatafimi Segesta jäätmeveosüsteemi kogukulud 2022. aastal olid majandus- ja finantsplaani 2022–2025 andmete järgi 1 421 767 eurot. Jäätmemaks arvutatakse mitme teguri põhjal, näiteks kinnisvarapindade suurus, leibkonnaliikmete arv, kasutatav jäätmeveoteenus ja muud omavalitsuse määratletud muutujad.

Näiteks maksab keskmine kolmeliikmeline pere, kelle elamispind on 100 m², aastas ligikaudu 400 eurot. Võrdluseks teiste Sitsiilia omavalitsustega sama pere ja kinnisvara suuruse korral:

- Messina (236 000 elanikku): 476 eurot
- Catania (313 000 elanikku): 475 eurot
- Siracusa (122 000 elanikku): 472 eurot
- Agrigento (59 000 elanikku): 471 eurot
- Trapani (68 000 elanikku): 457 eurot

Hetkel ei hõlma maksusüsteem “maksa-jäätmete-kaalu-pealt” (*Pay-As-You-Throw*) lähenemist. Kohaliku prügila sulgemine, mis on mõjutanud kogu Sitsiiliat, on aga tõstnud prügilasse saadetavate jäätmete maksu 220 eurolt 290 euroni tonni kohta. Siiski pole Calatafimi Segesta pidanud oma jäätmemaksu tõstma, kuna süsteemi kõrge efektiivsus on seda vältida aidanud.

Omavalitsus on seda suutnud just tänu segaolmejäätmete veokordade vähendamisele, mis on nüüd ainult kaks veokorda kuus. Vastupidisel juhul oleks omavalitsus pidanud tegema muudatusi, nagu juhtus naaberomavalitsustes, kes olid sunnitud oma majandusplaanid muutma. Calatafimi Segesta on suutnud tõsta jäätmete liigiti kogumise aastast määra 70%-st 85%-ni. Kuna omavalitsus ületab 65% künnise, on neil õigus kuuluda soodusklassi, mis võimaldab saada regionaalsetelt ametiasutustelt jäätmetasude tõusuga kaasnevaid kompensatsioone.

Täiendavad algatused omavalitsuse Zero Waste strateegia raames

Omavalitsuse jäätmejaam

2023. aasta lõpus avatakse uus omavalitsuse jäätmejaam korduskasutatavate ja ringlussevõetavate materjalide kogumiseks, see on ehitatud tänu Keskkonnaministeriumi rahastusele.

Jäätmejaama saab jäätmeid ära anda veelgi täpsemate ja rohkemate liikide kaupa. Jäätmejaam on kasutamiseks avatud kõigile elanikele, nii neile, kes elavad linnakeskuses, kui ka neile, kes elavad sellest väljas.

Jäätmejaamas on võimalik ilma eelneva broneeringuta ära anda mitmesuguseid jäätmeid, sealhulgas suurjäätmeid ja suuri elektroonikaseadmeid. Omavalitsus usub, et kui jaam tööle hakkab, aitab see kogukonnal saavutada liigiti kogumise määra, mis ulatub 90%-ni või rohkem.

Pilt 3: Omavalitsuse jäätmejaam

Veemaja

Aastate jooksul on omavalitsus astunud samme vältimaks materjalide muutumist jäätmeteks või nende liigset ringlussevõttu. Nn “veemaja” (veedosaatori) loomisega soovis omavalitsus rõhutada vee kui ühise ja avaliku hüve ning keskkonna jätkusuutlikkuse tähtsust. Plastpudelite tarbimise vähenemine tähendab mitte ainult keskkonnakasu, vaid ka konkreetset kokkuvõtet avalikule haldusele, vähendades plastjäätmete käitlemisega seotud kulusid.

Pilt 4: Veemaja

Plasti sööv masin

Tänu Itaalia ökoloogilise ülemineku ministeeriumi hanke võidule paigaldati nn “plasti sööv masin” – PET-pudelite ringlussevõtuks mõeldud ökokoguja ja kompaktor korduskasutuskeskuse kõrvale. Kodanikud saavad registreeruda ja viia sinna PET-pudeleid, kasutades QR-koodi. Masin töötab punktisüsteemi alusel, mille üksikasjad on praegu väljatöötamisel. Idee on kaasata ettevõtteid, kes võimaldavad kogutud punktide eest kaupu osta, julgustades seeläbi elanikkonda aktiivselt masinat kasutama ja ringlussevõttu edendama.

Pilt 5: Plasti sööv masin

Jäätmeteta majandamine ja sotsiaalne sidusus

Calatafimi Segesta on aastaid edendanud koostööd kodanike ja omavalitsuse vahel. Peamine eesmärk on edendada kohalikku majanduslikku ja sotsiaalset arengut, aidates kogukonda kokku tuua ja suurendada sotsiaalset sidusust. Näiteks korraldatakse regulaarselt kodanike koosolekuid koostöös CeSVoP-i (Sitsiilia vabatahtliku töö keskus) esindajatega.

Kodanike ja omavalitsuse koostöö on Calatafimi Segesta strateegiliste tegevuste keskmeks, mille eesmärk on ühiste hüvede väärtustamine. See on ainulaadne võimalus edendada kohalikku arengut ja ühist heaolu.

Näiteks 2021. aastal tegi omavalitsus hanke, mille raames pandi müüki 58 maja sümboolse hinnaga 1 euro.

Selle eesmärk oli võidelda inimeste lahkumise trendiga, taastades võimaluse elada omavalitsuse ajaloolises keskuses. Samuti soovis omavalitsus arendada piirkonda linnaplaneerimise seisukohast ja julgustada turismisõbralike ettevõtete (nt hotellid, poed, käsitöökojad) taasavamist linna südames.

Calatafimi Segesta jaoks tähendab zero waste muutus enam kui jäätmete vähendamist. See pakub võimaluse kogukonna kaasamiseks ning kohalike elanike ja linna igal aastal külastavate külaliste elukvaliteedi parandamiseks.

Pilt 6: Koolitus

Korduskasutuskeskus ja ökosaaired rõivastele ja väikeelektroonikale

Uue kohaliku korduskasutuskeskuse rajamine ja käivitamine viidi ellu projekti „RE-NÉ – *Re-lancer une Nouvelle Économie*“ raames, mida rahastas EL Itaalia- Tuneesia rahvusvahelise koostööprogrammi raames. Projekti üheks eesmärgiks on parandada jäätmekäitlust institutsionaalsel tasandil, rajades korduskasutuse ja ringlussevõtupunkte, ning luua rahvusvaheline platvorm teabe ja ekspertiisi vahetamiseks jäätmesektoris.

Kaheaastane projekt, mis lõpeb 15. detsembril 2023, hõlmab kolme Sitsiilia omavalitsust (Balestrate, Favignana saar ja Calatafimi Segesta), IRIB-CNR Instituuti, kahte Tuneesia omavalitsust (Maamoura ja Zarat) ning Tuneesia Sotsiaalse Solidaarsuse Ühingut (UTSS).

Calatafimi Segesta omavalitsus rajas projekti raames 240 m² suuruse korduskasutuskeskuse. Tänu RE-NÉ projektist saadud rahastusele oli võimalik mitte ainult ruume renoveerida, vaid ka hankida vajalikud seadmed, et keskus saaks töökorras olla.

Praegu haldab korduskasutuskeskust kohalik vabatahtlike ühing, mis asutati 2023. aasta augustis. Keskus on hetkel käivitamisfaasis ning keskendub kvaliteetsete kasutatud esemete müümisele ning rõivaste, mis ei ole müügiks sobilikud, ringlussevõtule, muutes need uuteks pakenditeks või stiliseerimistoodeteks.

Pilt 7: Korduskasutuskeskus

Korduskasutuskeskuse kõrvalalal on paigaldatud ökosaareks nimetatav kogumispunkt, kuhu saab tuua kasutatud rõivaid, väikeseid elektri- ja elektroonikaseadmeid, väikeseid mänguasju ning muid korduskasutamiseks sobivaid esemeid. Kasutajad saavad sinna viia esemeid, mis on sobilikud korduskasutuseks (ainult väikesed elektroonikaseadmed) või iseseisvaks ringlussevõtuks.

Avaliku hanke kaudu leidis omavalitsus sobivad töötajad, kes viisid läbi koolituse umbes 20 inimesele korduskasutuse tähtsusest. Koolituse lõpus löid viis inimest ühistu nimega "Fa-Ma.P", millele anti igapäevane vastutus korduskasutuskeskuse toimimise ja haldamise eest. Samuti arendatakse lähikuudel e-kaubanduse platvormi, kus saab müüa tekstiilijätmetest ja äravisatud rõivastest valmistatud tooteid.

Ühing on ametlikult tegutsenud alates 17. juulist ning siiani on sorteeritud ja korduskasutuseks ette valmistatud umbes 40 tonni tekstiilijätmeid. Isegi siis, kui keskus on suletud, saavad inimesed viia oma riideid ja tekstiile spetsiaalsetesse kogumiskonteineritesse, mis asuvad keskuse välisküljel. Tänu elektroonisele kiibile saavad inimesed oma tervisekindlustuskaarti kasutades avada automaatused ja riided sinna paigutada.

Vabatahtlike meeskond sorteerib seejärel rõivad esimese ja teise kvaliteediklassi, tuvastades, milliseid kangaid saab ringlusse võtta ja uuteks toodeteks muuta. Meeskond annab ka korduskasutuseks sobilikke riideid kohalikele abivajajatele.

Pilt 8: Ökosaar

Intervjuu Maria Pascale'iga, Fa-Ma.P ühingu presidendiga

Kuidas Fa-Ma.P ühing tekkis?

Ühingu lõiid viis inimest, kes kohtusid omavahel omavalitsuse korraldatud koolitusel, kui valmistuti korduskasutuskeskuse avamiseks. Oleme väga erinevad inimesed, kuid meid ühendab ühine huvi. Kõigil meist on erinev amet ja taust. Praegu oleme vabatahtlikud ja oleme teinud investeeringu, et saada majanduslikult iseseisvaks ettevõtteks. Igaühel meist on põhitegevusala väljaspool seda vabatahtlikku tööd, kuid me töötame selle nimel, et muuta korduskasutuskeskus meie täiskohaga tööks. Meie soov on pakkuda töövõimalusi. Mina hoolitsen administratiivse poole eest, kuid meil on ka teised olulised rollid. Näiteks kunstnik Luigi Senia, kes tegeleb rõivamudelite kujundamise ja tekstiilijäätmetest kunstiesemete loomisega; Caterina Bruccoleri, kes on tikkimismeister; ja kaks õmblejat, õed Angela ja Paola Gucciardi, kes teevad kangatöid.

Milline on olnud korduskasutuskeskuse mõju kodanike seas?

Esiailgu suhtusid kodanikud meisse teatava umbusuga, kuna see oli linnas midagi täiesti uut. Loomulikult on vaja harjuda uue reaalsusega, et rõivaid ja tekstiile saab korduskasutada. 2025. aastal muutub ka tekstiilide liigiti kogumine kohustuslikuks, nii et korduskasutuskeskus aitab kodanikke selleks juba ette valmistada. Me oleme väga entusiastlikud ja täis lootust. Ma arvan, et see, mis on sündinud, on suurepärane; see on esimene omataoline keskus Sitsiilias. Keskusel on suur kasvupotentsiaal ja võimalus luua veelgi rohkem töökohti.

Kas teie loodud tooted on müügiks?

Jah, me müüme järk-järgult loodud esemeid. Tänu RE-NÉ projekti rahastusega loodud platvormile saame pakkuda kvaliteetseid tooteid veebiturul, kuid müüme ka kohalikele inimestele. Meil on töökojas eraldi ala, mida kasutame toodete eksponeerimiseks ja müügiks.

Inimesed tulevad, vaatavad ja ostavad. Meie jaoks on oluline, et omaloodud toodete kaudu edastame korduskasutuse olulisust. Sõnum on, et midagi ei tohiks ära visata, vaid hoopis taastada ja uuesti ellu äratada – näiteks rõivaese, mis võib ühele inimesele mitte sobida, kuid teisele sobib suurepäraselt.

Millised on tulevikuplaanid?

Soovime korraldada kohtumisi, et tutvustada koolidele korduskasutuse ja taaskasutuse tähtsust. Oleme juba nendega ühendust võtnud ja oleme rõõmsad, et saame tutvustada oma ringmajandusel põhinevat moekunstiprojekti.

Pildid 9-10-11: Korduskasutuskeskus

Intervjuu Calatafimi Segesta linnapea, härra Francesco Gruppuso'ga

„Calatafimi Segesta saavutas juba 2011. aastal tänu ükselt-uksele jäätmeveoga 65%-lise jäätmete liigiti kogumise määra. Asudes rakendama jäätmeteta majandamise strateegiat, olime oma tulemustega Trapani provintsi esimene ja kogu Sitsiilia kolmas omavalitsus pärast Marineo ja Collesano (Palermo provintsi) omavalitsusi. Tänapäevaks on kõik planeeritud eesmärgid saavutatud: peaaegu 90% jäätmete liigiti kogumine ükselt-uksele süsteemiga, kompostimiskeskus ja korduskasutuskeskus tänu „RE-NÉ“ projektile.

Heade praktikate rakendamise ja sihikindlusega oleme edu saavutanud. Motivatsioon tuleneb suurest soovist kaitsta meie piirkonda. Leidsin, et Zero Waste mudel võiks siduda mitmeid keskkonna- ja majandusliku jätkusuutlikkuse aspekte. See ei ole ainult küsimus heast jäätmekäitlusest ja kõrgete protsentide saavutamisest. Jäätmeteta majandamine on laiaulatuslik tegevus, millel on mitmetasandilised eelised: komposti kasutamine põllumajanduses, toorainete nappusega seotud materjalide ringlusse saatmine, uute töökohtade loomine korduskasutuskeskuses ning ressursside prügimäele ladestamise vältimine, kui need on veel kasutuskõlblikud.

2011. aastal võttis minuga ühendust toonane Trapani Zero Waste ühing, kui olin keskkonnanõunik, ja projekt pakkus mulle väga huvi. Hiljem külastasin Capannoris toimivaid lahendusi, sealhulgas jäätmeteta majandamise uurimiskeskust ja „Daccapo“ korduskasutuskeskust. Osalesin ka paljudel harivatel konverentsidel, mida korraldas Zero Waste Italy. Meie linnavolikogu toetus Zero Waste strateegiale 2011. aastal oli üksmeelne.

Iga kord, kui omavalitsus on teinud otsuseid, ka väga keerulisi, on kodanikud sellele positiivselt reageerinud ja algusest peale osalenud erinevates algatustes, nagu näiteks „Veemaja“, plasti sööv masin ja kõige hilisemalt korduskasutuskeskus.“

EDU KOOSTISOSAD

Calatafimi Segesta edu koostisosad tunduvad olevat järgmised:

Kodanikukeskne kaasamine:

Kodanikuhuvi ja teadlikkus jäätme-küsimustest on olnud otsustava tähtsusega kõrgete jäätmekogumistulemuste saavutamisel. Kogukonna aktiivne osalus on hädavajalik iga jäätmekäitlussüsteemi edu tagamiseks.

Koostöö sidusrühmade vahel:

Omaavalitsuse, jäätmeveofirma ja kohaliku kogukonna vaheline koostöö on olnud edu seisukohalt kriitiline. See koostöö on loonud keskkonna, kus kõik osapooled töötavad üheskoos jäätmekäitluse väljakutsete lahendamiseks.

Tugev juhtimine:

Linnapea pühendumus ja tema varasem kogemus keskkonnanõunikuna on mänginud olulist rolli omaavalitsuse suunamisel jätkusuutlikuma jäätmekäitluse poole.

Euroopa ja rahvusvahelised projektid:

Osalemine Euroopa projektides, nagu Itaalia-Tuneesia piiriülene projekt „RE-NÉ”, on aidanud omaavalitsusel olla avatud uutele ideedele ja lähenemisviisidele jäätmekäitluses. Sellised algatused võimaldavad teadmiste ja kogemuste vahetamist, millest saavad kasu kõik osapooled.

Pildid 12-13: Itaalia-Tuneesia partnerluse tähistamine

JÄRELDUSED

Calatafimi Segesta ja selle elanike jaoks on väga innustav näha, et tehtud jõupingutused jäätme-
käitluse parandamiseks on andnud
positiivseid tulemusi, mida toe-
tavad ka konkreetsed andmed.
Muutus on selgelt nähtav pärast
seda, kui omavalitsus võttis vastu
otsuse saada Zero Waste linnaks.
Selle ajavahemiku jooksul on nad
kahekordistanud ringlussevõtuks ja
korduskasutuseks liigiti kogutud
jäätmete hulka, vähendades samal
ajal segaolmejäätmete mahtu 2/3
võrra.

Calatafimi Segesta lugu räägib
sellest, kuidas esmalt rajada
tugevad alused jäätmetekke vähen-
damiseks ja seejärel säilitada
energia ja entusiasm süsteemsete
probleemide lahendamiseks. Näi-
teks korduskasutuskeskuse ava-
mine on suurepärase näide sellest,
kuidas lahendada olulise jäätme-
voo probleem sotsiaalselt kaasaval
viisil.

See algatus ei aita mitte ainult
vähendada tekstiilijäätmete hulka,
vaid loob ka kogukonna, kus kõik
vanuserühmad on teadlikud ja
informeeritud vajadusest tegutse-
da ja tarbida jätkusuutlikult. Lisaks
sellele, et omavalitsus on **rakendanud
jäätmetekke vähendamisele suuna-
tud poliitikaid**, on nad teinud seda
viisil, mis **ühendab kogukonda**,
pakkudes uusi oskusi ja töövõimalusi
kohalikus majanduses.

Calatafimi Segesta lähenemine
peegeldab olulist muutust selles,
kuidas me peaksime tänapäeval
keskkonnaprobleeme lahendama.
See ei peaks olema ainult jäätme-
käitluse küsimus, vaid keskenduma
ka **õigete tööriistade ja toetuse
loomisele**, et kogukonnad saaksid ise
muutusi edendada. See on selge
näide sellest, kuidas kohalikud
osapooled saavad koos töötada
keskkonnaväljakutsete lahendamise
ja jätkusuutlikuma tuleviku nimel.

VIITED

- ISPRA (Keskkonnakaitse ja teadusuuringute kõrgeim instituut)
- Catasto Nazionale dei Rifiuti (Riiklik jäätmeleend)
- IRIB CNR, Palermo (Biomeditsiiniuuringute ja innovatsiooni instituut)
- SRR Trapani Nord, Enzo Novara (Jäätmekäitlusteenuse reguleerimise ühing)
- Calatafimi Segesta omavalitsuse linnapea, Francesco Gruppuso
- Calatafimi Segesta omavalitsuse keskkonnanõunik, Massimo Fundarò
- Calatafimi Segesta omavalitsuse V osakonna territooriumi ja keskkonna juht, Francesco Scandariato

AUTOR:

Patrizia Lo Sciuto, Zero Waste Italy

asepresident

RETSSENDID::

Jack McQuibban, Zero Waste Europe

kohalike Zero Waste lahenduste koordinaator

Giulia Lodi, Zero Waste Europe

kommunikatsioonispetsialist

TÕLGE EESTI KEELDE:

Zero Waste Estonia SA

Lisateabe saamiseks külastage: zerowastecities.eu

Pildid: Calatafimi Segesta omavalitsus ja Patrizia Lo Sciuto

Zero Waste Italy asutati mais 2009. Selle peamine ülesanne on siduda Itaalia nulljätmete algatused Euroopa ja ülemaailmsete võrgustikega, mis kuuluvad selle liikumise ja projekti juurde. Organisatsioon tegutseb täiendavalt ja mitte-konkurentsivalt koostöös Itaalia Nulljätmete Võrgustikuga, keskendudes peamiselt rahvusvahelise Zero Waste International Alliance'i Napoli harta raames määratletud 10 nulljätmetele suunatud sammu rakendamisele.

Zero Waste Europe on Euroopa kogukondade, kohalike juhtide, ekspertide ja muutuste esilekutsujate võrgustik, mis töötab jäätmete kõrvaldamise nimel meie ühiskonnas. Me anname kogukondadele võimaluse ümber kujundada oma suhe ressurssidega ning võtta kasutusele targemad elustiilid ja jätkusuutlikud tarbimismustrid kooskõlas ringmajanduse põhimõtetega.

Zero Waste Europe avaldab tänu Euroopa Liidule rahalise abi eest. Kogu vastutus selle ürituse materjalide sisu eest lasub ainult Zero Waste Europe'il. Materjalides esitatud teave ei pruugi kajastada eespool mainitud rahastaja seisukohti. Rahastajat ei saa pidada vastutavaks mis tahes viisi eest, kuidas selles sisalduvat teavet võidakse kasutada.

